

**Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar
Nemzetközi és Politikatudományi Intézet
Modern Kelet-Ázsia Kutatócsoport**

MŰHELYTANULMÁNYOK 2.

Gáthy Vera

Újabb választások Indiában 2014 őszén

Budapest

2014

ABSTRACT**New elections in India in the fall of 2014**

The paper surveys the results of the 2014 Indian general elections as reflected by data and scrutinises whether the Bharatiya Janata Party has truly accomplished a major victory, or the 29 States actually relate to the political force forming government in the centre in a large variety of ways. It considers the composition of the legislative bodies of States and points out that while some States have given a large number of mandates to the BJP in the lower house of the Indian Parliament, the party is not or hardly present in their own legislatures. The essay calls special attention to the role of the upper house of the Indian Parliament in legislature, where the BJP is in minority, and could not obtain a majority prior to 2017 even under the most advantageous conditions. The second part of the writing analyses the October elections in Maharashtra and Haryana, two important States, it studies the background of the quitting politicians and the new entrants into authority, and suggests that the selecting mechanisms of Indian politicians and the set of values determining them show significant continuity besides some novel features. Finally, the paper summarises the present position and prospects of the BJP as reflected by data and finds that after success that seemed to be overwhelming in the wake of the elections the routine of governance is far not so joyous and the apparently strong party still has to overcome a series of difficulties before it may be accepted in the whole of India.

ÖSSZEFOGLALÓ**Újabb választások Indiában 2014 őszén**

A tanulmány áttekinti a 2014-es indiai általános választások eredményeit az adatok tükrében, megvizsgálja, hogy a Bháratíja Dzsánata Párt valóban elsöprő győzelmet aratott-e, vagy a 29 tagállam igencsak sokféleképpen viszonyul a központban kormányt alakított politikai erőhöz. Foglalkozik a tagállamok törvényhozó testületeinek összetételével és rámutat arra, hogy míg egyes tagállamok sok mandátumot juttattak a BJP-nek a központi törvényhozás alsóházában, a saját törvényhozó testületeikben a párt vagy egyáltalán nincs jelen, vagy szerény eredményeket ért el. Külön felhívja a figyelmet

az indiai központi parlament felsőházának szerepére a törvényalkotásban, ahol a BJP kisebbségben van, és még a legoptimálisabb körülmények közepette is 2017 előtt nem is kerülhet többségbe. A tanulmány második részében a szerző elemzi két fontos tagállam, Mahárástra és Harijána októberben lezajlott választásait, a hatalomból kieső politikusok és az új vezetők hátterét, amelyben számos új elem mellett az indiai politikai kiválasztási mechanizmusok és az azokat meghatározó értékrendek jelentős kontinuitását véli felfedezni. A tanulmány végül összegzi az adatok tükrében a BJP jelenlegi helyzetét és kilátásait, és megállapítja, hogy a választásokon fergetegesnek látszó siker után a kormányzás hétköznapijai közel sem jelentenek örömnünnepet, és az erősnek látszó pártnak még sok akadályt kell leküzdenie ahhoz, hogy valóban egész Indiában elfogadott legyen.

Gáthy Vera

Újabb választások Indiában 2014 őszén

I. RÉSZLEGES VAGY TOTÁLIS HATALOM?

A politikai rendszer

Az indiai politikai struktúra, amelyet az alkotmány rögzített, voltaképpen a brit időkben kialakult kettősséget tartalmazza: a központi állam kétkamarás törvényhozó testülete mellett a 29 tagállam és 7 ún. uniós terület leképezi a központ felépítését, azaz saját törvényhozással és kormánnyal rendelkezik. A törvényhozó testületek összetételét mind a központban, mind a tagállamokban a pártpolitikai versengés alapján megtartott választások határozzák meg, és a mindenkori győztes párt alakítja meg a tagállam kormányát.

Az indiai demokrácia egyik fokmérőjének tekinti a világ, és egyúttal a világ legnagyobb demokráciájának is azt a tényt, hogy az éppen soron következő általános választásokat mindig rendben megtartják. 2014 tavaszán is sor került erre, és ez alkalommal a Bháratíja Dzsanaata Párt (BJP), azaz Indiai Néppárt, ez a vallási alapú ideológiára épülő fundamentalista párt az országos választásokon elsöprő győzelmet aratott, és felszámolta a nagy történelmi múlttal és sok eredménnyel rendelkező Nemzeti Kongresszus legutóbb tíz esztendőn át tartó uralmát. A választások 2014. április 7-től május 12-ig tartottak, átlagban a lakosság 66,4%-a adta le voksát, ami a mintegy 815 millió szavazásra jogosult esetében 550 millió fő körüli. A választások főbb szereplőiről és az erőviszonyokról részletesebb képet kínál a szerző egy korábbi cikke.¹

A győztes BJP háttér intézménye

Itt csak néhány szóval összefoglalom, hogy a Bháratíja Dzsanaata Párt egyszer már volt kormányon: néhány sikertelen és rövid életű próbálkozás után 1998-ban koalíciós partnereivel megnyerte a választásokat, és 2004-ig kitöltött egy teljes ötéves ciklust,

¹ GÁTHY 2014.

majd a következő alkalommal vereséget szenvedett. Maga a párt 1980-ban alakult meg korábbi próbálkozások után. Hátterében azonban több mint hat évtizedes szervező tevékenység állt, amelyet az 1925-ben alakult Rástríja Szvajamszévák Szangh (RSS), ez a jobboldali Országos Önkéntes Szervezet végzett és végez. A szerveződés vallási alapon áll, és félkatonai kiképzést kínál fiataloknak, továbbá sokoldalú oktató-nevelő tevékenységet végez. Országos hálózata működik, amely mára valóságos szervezetcsaládot üzemeltet (Szangh Parivar), és lassan az élet minden területén jelen van, főképpen pedig ott, ahonnan az indiai állam kivonult, kihúzódott. Ilyen a szegények oktatási és egészségügyi ellátása, ahol ezek az „önkéntes” szervezetek intézményeket hoztak létre, mintegy kitöltve az állam által hátrahagyott vákuumot. Dzs. Néhrú, a független India első miniszterelnöke észlelte az RSS-ben rejlő veszélyeket, és egy időre betiltotta a szervezetet. A legutóbbi választások előtt ez az országos hálózat lett a BJP kampánybázisa, és az évtizedek során ez nevelte ki káderállománya kemény magját. Modi miniszterelnököt gyerekkora óta nevelte és támogatta az RSS, és képezte ki politikussá. Ha megvizsgáljuk a jelenleg kormányzati vagy kormányközeli pozícióba került indiai politikusok hátterét, jelentős részüket az RSS nevelte.

India szekuláris?

A független India alkotmányozói és első néhány évtizedének vezető politikusai – ha nem is valamennyien, de többségükben – az állam egyik fontos jellemzőjének tekintették annak szekularitását, ezzel tiltakozva az ellen, hogy Pakisztán létrejötte vallási alapon történt, illetve Pakisztán a kiválás után Indiát hindú Indiának tekintette. Mégis eltelt közel harminc esztendő, mire az állam definíciójába a „szekuláris” szó egy alkotmánymódosítással bekerült. Ugyanakkor a politikai élet és a közigazgatás vezető tisztviselői túlnyomó többségükben hindúk voltak, mi több, eleinte szinte valamennyien a magasabb kasztokból kerültek ki, akik a tudást jobbra monopolizálták. Ez az angol iskolázottságú nemzedék az évtizedek során kiöregedett és nyugállományba vonult, helyüket a már független Indiában született és nevelkedett újabb generációk foglalták el, akiknek nem volt tapasztalatuk a brit-indiai kormányzati gyakorlatról. A politikai életben mind nagyobb szerepet játszottak azok a nyomást gyakorló rétegek, amelyek a vidék újjgazdag agrárvállalkozóiból álltak, és akiknek végképp semmi közük nem volt a régi rendszer értékrendjéhez és politikai fogalmi apparátusához. Számukra a valóság a

helyi hagyomány, a hindú szokásrend, beleértve a kaszthierarchia hatalmi tagozódását és a vallásközösségek egymást megkülönböztető – és gyakorta véres – összecsapásait. Ez a hindú valóság lett kézzelfogható immáron nemcsak vidéken, hanem a közigazgatás magasabb régióiban is. A szekuláris állam eszméjét a Kongresszus és a nyugatias iskolázottságú, főképpen humán és társadalomtudományi értelmiség képviselte; a lakosság óriási többsége pedig már a fogalmat se érti. Így lehetett leírni és a sajtóban hangoztatni olyan mondatokat, hogy „India szekuláris, mert hindú”. Valójában az ezredfordulóra India állama nagymértékben azonosult a társadalom egészéhez: hindú lett. Volt egy esemény, amely ezt tükrözte. 1992-ben a BJP vezető politikusa, Advani elindított egy kampányt, amely az első mogulkori mecset, a Babri Maszdzsid lerombolásához vezetett Ajódhjában. Mellesleg ez a tett hatalmas hindú tömegeket mozgatott meg és vonzott a helyszínre, és felfogható úgy is, hogy a párt egyik erőpróbája volt, ugyanis a (koalícióban) kormányzó kongresszista párt és erőszakszervezete semmit se tett a rombolás megakadályozása érdekében. Kiderült tehát, hogy az állam és vezetése nem mer egy ilyen hindú motivációjú eseménnyel szemben fellépni, vagy később megtorolni azt. Mi több, gyanítható volt, hogy nem is nagyon ellenzi a történeteket. Ajódhjá attól kezdve egyfajta gyújtópont lett.

2002-ben onnan hazatérő zarándokok vonatán tűz ütött ki az egyik állomáson, már hazatérőben, Gudzsarát állam területén, amely sok halálos áldozatot követelt. Godhra, ahol ez történt, hamarosan véres hindú-muszlim összecsapások színtere lett, mert a hindúk a muszlimokat gyújtogatással vádolták. Tény, hogy mintegy kilencvenen, köztük sok nő és gyerek, a tűz áldozatai lettek. Ám a tagállamban elszabadult a pokol, és heteken át zajlottak a véres események, gyújtogatások, gyilkosságok. A tagállami kormány kijárási tilalmat rendelt el a terület legnagyobb részén, de a vérengzések tovább folytak számos nagyvárosban és vidéken is. Mintegy százötvenezen elmenekültek lakhelyükről, és sebtében felállított táborokba kényszerültek, ahol nem volt semmi, se víz, se étel, se fedél. A halottak számát 1500 körülire becsülik, de ezek a számok nem megbízhatóak. A tagállam – India egyik legfejlettebbje – rendőrsége semmit nem tett az erőszak megfékezése érdekében, mi több, számos információ arról számol be, hogy a rendőrök is lőtték a muszlimokat, vagy segítettek hindúknak felkutatni muszlim lakosokat. Három hét és nagy nemzetközi tiltakozás után végül India központi kormánya a hadsereget küldte be, hogy csináljon rendet. A tagállamban akkor a BJP volt kormányon, vezetője pedig Narendra Modi volt. Őt Indiában és külföldön súlyos

bírálatok érték azért, mert gyakorlatilag tétlenül nézte az öldöklést, amit Indián kívül már hamarosan genocídiumnak neveztek, meglehetősen indokoltan. Modi ekkor lemondott, és a tagállamban új választást írtak ki. Ennek eredménye az eseményeknél is megdöbbentőbb lett: Modi pártja földcsuszamlásszerű győzelmet aratott, és ismét ő alakíthatott kormányt. A vizsgálatok azonban folytak, ám ezek az ilyen esetekben Indiában a végtelenségig el szoktak húzódní. Egyfelől az indiai állam közvetve elismerte véttségét az által, hogy a kárvallottaknak hatalmas összegű, mintegy 80 millió dollárnak megfelelő kártérítést biztosított, és közvetlenül is azzal, hogy a vizsgálatokat elrendelte és lefolytatta. Az eredmény azonban igen szerény lett: Modit közvetlenül nem találták vétkesnek semmiben, és csupán 31 tényleges elkövetőt azonosítottak². A nemzetközi politikai közvélemény nem volt ennyire megértő (hiszen már megtapasztalhatta, hogy az Indira Gandhi meggyilkolását követő, szikhek elleni pogrom végrehajtóit se találta meg az indiai igazságszolgáltatás, igaz, az akkori vizsgálatok évtizednél is tovább tartottak), így Modit 2005-ben kitiltották az Egyesült Királyságból, az Egyesült Államokból és az EU-ból. A kitiltást csak évekkel később előbb az Egyesült Királyság oldotta fel, később az EU, az Egyesült Államok azonban nem, mi több, a közelmúltban tett amerikai látogatása idején is még folyt ellene per egy amerikai bíróságon. Az amerikai kitiltást Barack Obama televíziós gratulációjával és Modi meghívásával tették semmissé, amikor az indiai választások eredménye már látható volt, de még a Választási Bizottság hivatalosan nem hirdette ki. Megjegyzendő, hogy Modi a godhrai események után még sok évvel is meghökkenítő kijelentéseket tett, hogy pl. az ott elveszett életeteket nem becsüli többre, mintha az autójával halálra gázolt volna egy kutyakölyköt. Voltak olyan aktív gyilkosok, akik a sajtó nyilvánossága előtt hengegtek tetteikkel, az egyikük elmesélte, miképpen vágta fel egy állapotos muszlim asszony hasát és tépte ki belőle a magzatot. Ezek ellen a BJP nem lépett fel, nem határolta el magát.

Gudzsarát állam Modi számára fontos gyakorló terep volt, hiszen hosszú időn át kormányozta, és alakította ki gyakorlatát, egyúttal formálta önmagát olyan politikai személyiséggé, aki vonzó lehet a hindúk tömegei számára: aszkétikus, vallásos, sokat böjtölő, a vallási ünnepeket és szokásokat szigorúan betartó, vegetáriánus, szerény életmódot folytató emberként vált ismertté, aki szegény és alacsony származású családból került a politika élvonalába, és akit az RSS nevelt fel. (Ma már vitatják ezt a

² A godhrai események és az azt követő vizsgálatok, visszhang stb. irodalma tetemes. Egyebek között: "Gujarat riots", SREEKUMAR 2012.

szegény és alacsony származást, ám az felfogható a politikai ellenzék „mesterkedésének” is, noha Indiában a társadalom sokkal jobban számon tartja az egyes ember származását, mint azt a külföldiek gondolnák.³⁾ A jómódú tagállamban olyan gazdaságpolitikát valósított meg, amely a középosztályok gyarapodásának kedvezett, ám a szociális mutatók tekintetében Gudzsarát semmivel sem lett jobb, mint India egésze, mi több, a legfejlettebbek között sem járt élen ebben a vonatkozásban, és a sokkal kevésbé gazdag tagállamok némelyike, pl. Tamil Nádu jobb eredményekkel büszkélkedhetett.

Kérdések a BJP 2014-es választási győzelme után

A BJP az indiai központi parlament alsóházában 282 mandátumot szerzett az 543-ból, amit kiegészít a szövetségéhez tartozó pártok 54 mandátuma, így a BJP 336 mandátummal rendelkezik. A Kongresszus történelmi vereséget szenvedett és csak 44 mandátumot szerzett, amit kiegészít még a szövetségéhez tartozó pártok összesen 15 mandátuma, így az United Democratic Alliance (a Kongresszus és szövetségesei) 59 mandátum birtokosa. *149 mandátumot olyan pártok szereztek, amelyek önállóan indultak*, köztük a nyugat-bengáli és a Tamil Nádu-i vezető pártok egy-két kivételtől eltekintve megszerezték a tagállam összes mandátumát. A BJP elsöprő győzelméhez azonban nem fér kétség. Mégis figyelemre méltó a megszerzett mandátumok százalékos eloszlása. *A BJP a mandátumok 52%-át, a Kongresszus a mandátumok 8%-át szerezte meg*, a többi együtt pedig 40%-ot. Az újonnan alakuló Lók Szabhában a harmadik legerősebb párt a Tamil Nádui AIADMK lett 37 mandátumával, nyomában a Nyugat-Bengálban meghatározó All India Trinamool Congress áll 34 mandátummal. Kétségtelen, hogy a BJP a központi törvényhozásban kényelmes többségre tett szert és alakíthatott kormányt. A számok mégis némi további gondolkodásra késztetnek. Mint láttuk, a szavazati joggal rendelkezőknek 66,4%-a vett részt a választásokon, 33,6%, a lakosság egyharmada *nem* szavazott. A kétharmadnyi szavazónak csak kevesebb, mint harmada, 31% voksolt a BJP-re, a másik 69% másoknak juttatott mandátumokat.

³ Egyesek azt állítják, hogy Modi a télí dzsátihoz tartozik, amelyből van muszlim is, hindú is, ezek az olajpréselők, ő a Módh-Gaucsi ághoz tartozik, az pedig sokak szerint vaisja, azaz kétszer született varna, mások szerint pedig sūdra, ami valóban alacsony varna; és a családja nem is volt szegény. Igaz, ezt a dzsátit 1994-ben – egy másik forrás szerint csak 2002 után – az Other Backward Classes csoportba sorolták Gudzsarát államban, ami különböző kedvezményeket biztosít az oda tartozóknak az oktatásban és az állami állások megszerzésénél. Van, aki pedig azt firtatja, hogy vannak-e utcai teaárusok, akik emlékeznek arra, hogy Modi serdülő kamaszként velük árult együtt. („Lok Sabha polls 2014...”)

A kérdés tehát: valóban kényelmesen kormányozhat Indiában a BJP?

Fontos előzmény az indiai alkotmány kidolgozása és elfogadása, amelynek során meghatározták, hogy milyen jogok és köteleességek illetik meg a központi hatalmat, a tagállamokat, és melyek azok, amelyek közös hatáskörbe kerülnek. A három lista (Union, States és Concurrent) ma is érvényben van. A Kongresszus és az akkor demokratikus, progresszív alkotmányozók – megjegyzendő, hogy az indiai nemzeti tőke teljes támogatásával – mindenáron demokratikus, a kasztrendszeret eltörlő, a törvény előtti egyenlőséget hirdető, világi államot akartak teremteni, de a helyi politikai erők, más szóval India zöme, nem ezt akarták, hanem vonzónak találták egy hindú állam megteremtését és a hindú értékrend, azaz társadalmi hierarchia fenntartását. Hosszas alkudozás után a vidéki földbirtokosok, a helyi hatalom birtokosai beleegyeztek az alkotmányozók terveibe, mert sikerült kialkudniuk, hogy a *földkérdés és a földadó beszédese kizárólag a tagállamok hatáskörébe kerüljön*. Ezzel a független India központi hatalma lemondott arról a legfontosabb bevételi forrásról, amit Asóka óta kivétel nélkül minden uralkodó hatalom, a britek is, saját kézben tartottak meg, mivel ez jelentette a legnagyobb egyedi állami jövedelmet. A modernizáló városi értelmiség, amely a britektől átvette a hatalmat, a falvakban – vidék – csak az elmaradottság mocsarát látta, és arra gondolt, hogy a gyors iparosítás részben majd jövedelmező lesz, részben modernizáló hatásával úgyszólván elsöpri ezeket az erőket. Nem így történt. Néhány évtized alatt a már korábban említett új agrárvallalkozói osztály kinőtt a régi típusú földbirtokosságból, illetve saját hasznára fordította az állam modernizációs forrásait. De más is történt.

Pártpolitika a tagállamokban

Ahol nem támogatták a BJP-t

A tagállamok jelentős mértékben kihasználták saját régióik adottságait, mind a gazdasági, mind a társadalmi erőforrásokat, és politikailag is igen eltérő utakat jártak be. A már fentebb említett **Nyugat-Bengálban** évtizedekig kommunista kormány volt, amely érvényesítette a baloldali eszmék bizonyos pozitívnek tekinthető elemeit, még akkor is, ha a legutóbbi bengáli választáson a baloldal vereséget szenvedett, és egy helyi

nacionalista erő győzött és alakított kormányt. Amikor pedig a 2014-es országos választásokra került sor, a *91 milliós Bengál nem szavazott a BJP-re* (ez még akkor is tény, ha a jelenlegi bengáli főminiszter asszony keresi az együttműködést Modival).

A közel *68 milliós Tamil Nádu* főminiszter asszonya India egyik legsikeresebb politikusa, aki élesen szembe helyezkedett Modival, és bár 2014. szeptember 27-étől már nem ő a tagállam kormányfője, több mint húsz esztendő alatt Tamil Náduban látványos fejlődést ért el, mégpedig nem csak a gazdaság, hanem a szociális mutatók tekintetében is, sokkal nagyobb léptékűeket, mint Gudzsarát. Igen nagy kár, hogy mérhetetlen kapzsisága miatt még 1996-ban perbe fogták, és elképesztő vagyona miatt (egyebek között 820 hektár föld, 30 kg arany és 12 000 szári), amit tisztességes eszközökkel lehetetlen lett volna megkeresni, végül egy BJP-s politikus most további lépéseket tett, amelynek következtében egy bangalóri különleges bíróság négy év börtönre ítélte, és ezermillió (!) rúpia büntetés megfizetésére kötelezte. Természetesen főminiszteri posztjától is megfosztották.⁴ Pártja azonnal állított mást helyette, de ez súlyos csapást jelent az AIADMK-ra. Kérdés, hogy az új főminiszter hogyan tudja elérni, hogy a párt kiheverje ezt az erkölcsi veszteséget, hiszen az ilyesmi egy csapásra semmissé teheti évtizedek építő munkáját, melynek eredményeit az emberek már természetesnek veszik. Lehetséges, hogy a BJP halálos csapást mért az egyik legszilárdabb ellenfelére, a dél-indiai ellenzék központjára. Annál is inkább, mert Dzsajalalitha asszony egyáltalán nem volt demokratikus politikus, inkább vaslady, aki a pártját és a kormányt kemény kézzel irányította. És paradoxon, de miközben ő hatalmas – és vélhetően pontosan nem is ismert – magánvagyonot halmozott fel, az állami korrupciót igencsak sikerrel szorította vissza: Tamil Náduban a központi fejlesztési pénzeknek a különböző államigazgatási szinteken összességében csak mintegy 50%-át lopják el, míg Észak-Indiában ez az arány 80% körüli. Így tehát a mintegy 170 milliós bengáli és tamil népességgel talán a BJP-nek sikerül valamiféle együttműködést kieroszakolni.

⁴ A Legfelső Bíróság óvadék ellenében két hónapra szabadlábra helyezte, hogy a fellebbezéséhez szükséges papírmunkát elvégezhesse. Bármi is lesz az ügy végső kimenetele, aligha valószínű, hogy a 66 esztendő, tagállamában rendkívül népszerű, egykoron száz filmben szereplő sztár politikus asszony valóban börtönbe vonuljon, bár várhatóan politikai karrierjének vége szakad. Igaz, ő már többször győzedelmesen visszatért. És az is igaz, hogy vannak még Indiában politikusok, akiket hasonló okokból perbe lehetne fogni. A dolgozat további részében szó is esik egy egész politikusi családról. „Disproportionate Asset case...” 2014, RAJAGOPAL 2014.

De vajon van-e a BJP-nek elhatározott politikája annak érdekében, hogy az Indián belüli – sőt a központi parlamentben megmutatkozó – ellenzéki, vagy inkább ellenkező politikai erőket megtörje, és maga alá gyűrje? Már az eddigiek is arra utalnak, hogy van. Ám Amit Sáh, a BJP vezetője az októberi két tagállami választás után (l. alant) október 19-én meg is fogalmazta: „...újabb lépést tettünk azon az úton, hogy egy Kongresszustól mentes Indiát teremtsünk.”⁵

A *61 milliós Karnátaka* államban az Indiai Nemzeti Kongresszus van kormányon, mégpedig tavaly váltotta a BJP kormányát, de a 2014-es országos választásokon Karnátaka 28 mandátumából 17-et a BJP szerzett meg, és ezzel „betört” Dél-Indiába, bár ebben a tagállamban már korábban is ért el sikereket.

A *33 milliós Kerala* korábban évtizedeken át kommunista vezetésű állam volt, jelenleg az Indiai Nemzeti Kongresszus kormányozza, és itt a BJP 2014-ben egyetlen mandátumot se tudott szerezni.

A közel *50 milliós Ándhra Pradésben* (ami két tagállammá válik szét) 2014-ben a BJP csupán 3 mandátumot tudott szerezni. A tagállamot a Telugu Dészam nevű párt kormányozza.

A *35 milliós új tagállam, Telangana*, amely Ándhrából vált ki, ugyancsak egy helyi párt (Telangana Rástra Szamiti) irányítása alatt áll, amely támogatja a BJP-t, de a központi parlamentbe csak egy BJP-s képviselőt küldött, és a 17 mandátumából 12-t az Indiai Nemzeti Kongresszus szerzett meg.

A déli államok tehát még egyáltalán nem tekinthetők a BJP fellegvárainak.

India északkeleti részének **hét tagállama** – összlakosságuk mintegy 44 millió – egyáltalán nem a BJP terepe, onnan nem várt és nem is kapott mandátumot, igaz, alig néhány parlamenti helyről van szó, így a régióval e tekintetben a BJP se foglalkozott. A nágák államát kormányzó Front azonban a BJP támogatásáról nyilatkozott.

Az eddig említett államokban él *382 millió* indiai lakos.

A BJP bázis államai

A BJP szilárd bázisát jelentik a következő tagállamok: **Gudzsarát, Madhja Pradés, Bihár, Odisa, Pandzsáb, Dzsárkhand, Rádzsaszhán, Goa és Cshattiszgarh**. Ezekben a tagállamokban *400 millióan* élnek, közülük öt tagállam India legelmaradottabb

⁵ „BJP indicates...” 2014. Pontosabban: 'kongresszustalan'.

területe. A BJP bázisa a közelmúltban két jelentős tagállammal bővült, ezekkel a tanulmány második része részletesebben foglalkozik. Előtte azonban a nagy kérdés India legnépesebb tagállamának politikai meghatározottsága. Az indiai belpolitika évtizedeken át úgy tartotta, hogy aki megszerzi Észak-Indiát, pontosabban az ún. hindí-övezetet, aminek a legnagyobb része Uttar Pradés, az uralja egész Indiát. Érdeemes egy pillantást vetni Uttar Pradésre.

Merre tart Uttar Pradés?

Uttar Pradés India legnagyobb tagállama, 200 millió lakossal. Egy helyi eredetű, ma már országos párt, a Szamádzsvádi (Szocialista) Párt kormányozza, és a központi parlamentbe 80 képviselőt küldhet. Ebben a tagállamban évtizedes múltra tekint vissza a volt érinthetetlenek pártja, és vezetője, ismét csak egy hölgy, Májávatí asszony már többször volt a tagállam főminisztere. Uttar Pradés a Lók Szabhába 80 küldöttet juttathat. Meglepetésre a 2014-es országos választásokon a 80 Uttar pradési mandátumból a BJP *váratlanul hetvenegy*et megszerzett. Talán itt hatott a legjobban Modi imázsa, miszerint ő a „nép fia”, alacsony származású, aki mégis az ország vezetője lett. Itt ezt a lakosság már sokszor megtapasztalta. A BJP iránti bizalom azonban hagy némi kívánnivalót maga után. A volt érinthetetlenek közel évtizedes kormányzása után mostanában ebben a hatalmas államban ismét előtérbe került egy közösség, amely India-szerte él és sok helyen meghatározó szerepet játszik, a legutóbbi parlamentben sok esetben pedig fontos kérdésekben döntött. Ők pedig a Jadavok, és a tagállamnak három ízben volt főminisztere Mulajam Jadav, aki később a központi kormány honvédelmi minisztere lett. Ő és az érinthetetlen Májávatí asszony váltogatták egymást a tagállami kormány élén, és M. Jadav a legutóbbi parlamenti választásokon is mandátumot szerzett. Sok bírálattal érte, így jelenleg a fia a tagállam főminisztere, és valamennyi kedves rokon, nagybácsik és unokatestvérek, komoly politikusi funkciókat töltenek be. A Jadavok mint csoport nehezen definiálhatók, mert leszármazásukat az ókorig vezetik vissza, és Indián kívül is élnek, Indiában pedig magas kasztoktól ún. OBC-kig⁶ mindenféle változatuk megtalálható. Alapvetően földműveléssel foglalkoznak, de ahol nagyobb közösségük jelen van, ott mindig részt vesznek a helyi politizálásban,

⁶ Other Backward Classes – hátrányos helyzetű, de nem volt érinthetetlen népcsoportok, amelyeket megilletnek a volt érinthetetlenekével azonos kedvezmények.

sokszor domináns csoportként. A 2012-es tagállami törvényhozó gyűlési (alsó ház) választásokon a 403 mandátum közül a helyi (immár országos) Szocialista Párt 224 mandátumot szerzett, a Bahudzsan Szamádzs (Népi Többség) Pártja 80-at, és a BJP 47-et (a többi egyéb kis pártok szerezték meg). Itt, hacsak a rossz kormányzás érvével a köztársaság elnöke nem mozdítja el a tagállam kormányát és oszlatja fel a törvényhozást, még három évig fennmarad ez az összetétel.

A BJP tehát meg is szerezte Uttar Pradést, meg nem is. Ugyanis a helyi – kétkamarás – törvényhozás felső házában sincs jobb helyzetben. Ott a 100 képviselői helyből csak hatot tudhat a magáénak.

Itt szükséges közbevetni, hogy Indiában a tagállami választások nem mindig esnek egybe az országos választásokkal, bár erre is gyakran van példa egy-egy régióban. És természetes az is, hogy időszaki választások gyakran vannak, ha meghal egy képviselő, lemond, vagy éppen letartóztatják. A sajtó – és a pártok – általában nagy figyelmet szentelnek ezeknek az időszaki választásoknak. A legutóbbi parlamenti választások óta is volt néhány: az északkeleti Nágaföldön, Manipurban és Arunácsal Pradésben, de a BJP sehhol se nyert, Gudzsarátban természetesen igen, és Uttar Pradésben hajszállal, 0,5%-kal maradt le. A sajtó elemzői mégis úgy látják, hogy „Szeptemberben a BJP kudarcot vallott egy sor időszaki választáson”.⁷

A BJP-nek azonban mindennél fontosabb volt a legfejlettebb tagállam, a 110 milliós Mahárástra és a 25 milliós gazdag észak-indiai tagállam, Harijána megnyerése, ahol októberben került sor a tagállami választásokra. E két tagállam és politikai karaktere részletesebb ismertetése azért tanulságos, mert bepillantást enged vagy kínál az indiai politikai viszonyokba és azok változásaiba.

II. RÖGÖS ÚT A TOTÁLIS HATALOM FELÉ

A Rádzsja Szabhá meghódítása

Felmerül a kérdés, hogy a központi hatalmat megszerző pártnak miért van szüksége arra, hogy a tagállamokban is meghatározó politikai erő legyen? Korábban már esett szó a hatáskörök alkotmányban rögzített elkülönítéséről. A központban csak az a politikai erő számíthat a tagállamok együttműködésére, amely a tagállamokban is kormányra tud

⁷ „India holds crucial elections...” 2014.

kerülni. Ha tehát egy politikai erő a központban az indiai politikai struktúra egészét kívánja átalakítani, ahogyan az a BJP választási kiáltványában szerepel⁸, ahhoz csaknem valamennyi tagállam (vagy a többség) egyetértésére szükség van. Ha pedig ilyen értelmű törvényeket vagy alkotmánymódosításokat akar a BJP elérni, ahhoz a központi indiai törvényhozás felső házában, a Rádzsja Szabhában is többségre kell szert tennie. Ez pedig igen nagymértékben attól függ, hogy a tagállamok kiket delegálnak, mert a törvénytervezeteket, miután az alsóház jóváhagyta, a felsőháznak is meg kell erősítenie. Igaz ugyan, hogy a Rádzsja Szabhá elé nem lehet pénzügyi törvényt terjeszteni (az kizárólag a Lók Szabhá ügye), viszont van két különleges joga: felhatalmazhatja a parlamentet olyan törvények alkotására, amelyek a *tagállami listára* vonatkoznak, illetve hogy hozzon létre új össz-indiai szolgálatokat. A törvénytervezeteket, miután háromszor megvitatják őket, a Rádzsja Szabhá elé terjesztik, és ha ott jóváhagyták, csak akkor küldhetők tovább a köztársasági elnökhöz jóváhagyás céljából. *A Rádzsja Szabhá, azaz az Államok Tanácsának 250 tagjából 12-öt kineveznek, ám a maradék 238 képviselőt a tagállamok törvényhozó testületei választják meg!*⁹ Természetesen arányos képviselet alapján. Az alkotmány 4. toldaléka meghatározza, hogy az egyes tagállamok a RS hány képviselőjét választhatják meg. Eszerint¹⁰:

Tagállam	RS képviselőt küldhet	Tagállami törvényhozás létszáma	BJP a tagállami törvényhozáson belül (2014 végi állapot)
Ándhra Pradés Telanganával	18	295	7
Asszám	7	126	5
Bihár	16	243	91+115 (szövetségben)
Dzsárkhand	6	81	18
Goa	1	40	21

⁸ „Election Manifesto 2014.”

⁹ BAKSHI 2009: 106.

¹⁰ A tagállamoknak allokált RS helyek forrása: BAKSHI 2009: 336–337. A sorrend az alkotmány szerinti. Megjegyzendő, hogy az ún. 7 uniós terület közül Puducherry és Delhi napjainkra gyakorlatilag állami szintre emelkedett.

Gudzsarát	11	182	116
Harijána	5	90	47
Kerala	9	140	-
Madhja Pradés	11	230	165
Cshattisgarh	5	90	49
Tamil Nádu	18	235	-
Mahárástra	19	288	123
Karnátaka	12	224	40
Odisa	10	147	10+117 (szövetségben)
Pandzsáb	7	117	12
Rádzsaszhán	10	200	160
Uttar Pradés	31	403	47
Uttarakhand	3	71	28
Nyugat-Bengál	16	294	-
Dzsammu és Kasmír	4	87	11
Nágaföld	1	60	4
Himácsal Pradés	3	68	26
Manipur	1	60	-
Tripura	1	60	-
Méghalája	1	60	-
Szikkim	1	32	-
Mizórám	1	40	-
Arunácsal Pradés	1	60	11 (szövetségben)
Delhi	3	70	31
Puducserri	1	33	-

A 2014 őszi helyzet szerint a Rádzsja Szabhá 245 helye betöltött, ebből 12 a kinevezett, és a 233 mandátum eloszlása a következő:

A BJP vezette National Democratic Alliance (NDA) 57 mandátummal rendelkezik (ebből csak 46 ténylegesen a BJP-é), a Szövetséget 8 párt alkotja. A Kongresszus vezette

United Progressive Alliance (UPA) 77 mandátummal rendelkezik, az UPA-t 4 párt alkotja. A fennmaradó 89 mandátumot egyéb pártok képviselői szerezték meg.

Fontos tudni, hogy a Rádzsja Szabhá tagjait hat évre választják, de a tagság egyharmada két év után visszavonul, tehát a rotáció miatt két évente mintegy 80 új tagot kell választani¹¹. A Rádzsja Szabhát – szemben a Lók Szabhával – *nem lehet feloszlatni*.

Pontatlan számítások szerint¹² az indiai tagállamok törvényhatóságainál, amennyiben csak az alsóházakat számítjuk, több mint 3850 megválasztott képviselő dolgozik, de közülük *csak 1200 körüli a BJP és szövetségesei tagja*. A legtöbb tagállamban még évekig kell várni, ha a helyi kormány időközben nem bukik meg, hogy az alkotmányos előírásoknak megfelelően sor kerüljön újabb választásokra. A BJP-nek tehát, ha majd olyan Rádzsja Szabhát akar, amelyik mindenben, vagy a legtöbb törvényjavaslat és alkotmánymódosítás esetén partnere lehet, esetleg éveket kell várnia, és közben úgy politizálnia, hogy megőrizze támogatói rokonszenvét, esetleg újabbakat szerezzen¹³. Erre az RS tagságának lassú változási rendje miatt 2017-ig kell várnia, ha közben fontos tagállamokban javítja pozícióját. A kiskaput esetleg a két ház együttes ülése jelentheti, mert abban az esetben a BJP-nek komoly többsége lenne, de azt igen nehéz összehívni, szükséges a köztársaság elnökének a döntése.

A BJP kampánya tehát nem ért véget, és igen nagy szüksége van az olyan győzelmekre, amelyeket októberben ingatagon Mahárástrában és stabilan Harijánában ért el (a megszerzett helyek a fenti táblázatban már szerepelnek).

Mahárástra

Mahárástra India legfejlettebb és leginkább nyugatias tagállama. Székvárosa, az agglomerációval több, mint 17 milliós Mumbái az indiai gazdaság és kultúra, a filmipar, a tőzsde, a pénzvilág, a légi forgalom és sok minden egyéb lüktető központja. A tagállam India legurbanizáltabb része. A 110 millió lakos közül 80 millió volt felnőtt és így választó polgár. A tagállami törvényhozó testület választásán a részvételi arány csak 64% volt. A választásokon 16 párt indult, de csak öt párt számíthatott komoly támogatásra. Megjegyzendő, hogy itt már hosszabb ideje csak pártszövetségek tudták

¹¹ „Rajya Sabha.”

¹² Szinte minden tagállamban vannak kisebbségi alapon kinevezett képviselők, létszámuk nem jelentős. Ezeket hol hozzáadják a képviselői létszámhoz, hol nem, így egészen pontos adatok egykönnyen nem találhatóak.

¹³ RICHARD 2014 és VERMA 2014.

megszerezni a hatalmat. A BJP első kormányzása idején a helyi Siv Szénával kényszerült koalícióba, majd az Indiai Nemzeti Kongresszus (INC) az utóbbi 15 évben az ún. Nacionalista Kongresszus Párttal (NCP) koalícióban kormányzott. Az utolsó ciklusban a helyi törvényhozásban a három meghatározó politikai erő között oszlottak el a mandátumok, meglehetősen egyenletesen: az INC-nek 82, az NCP-nek 62 mandátuma volt, a BJP-nek pedig 46. A tagállami kormányt az INC-NCP koalíció adta, élén hosszabb időn át Prithvirádzs Csavan állt. Az 1946-ban született Csavan (Csauhán) volt a tagállam 22. főminisztere, de elődje is egy Csavan volt, aki előtt sokszor ismét csak Csavanok kormányoztak. A régió meghatározó etnikai vagy akár kaszt csoportját részben a maráthák, részben a rádzsputok alkotják, és az elmúlt évszázadokban e két közösség hol egymás ellen küzdött, hol pedig szövetségben külső ellenséggel szemben, de mindenképpen a ma Mahárástrának ismert terület feletti ellenőrzésért. Mindkét csoport a kaszthierarchiában a második varnához tartozik, azaz „harcos”, ksatrija. A Csavanok 96 endogám klánjukat tartják számon, és még azt is, hogy a védák közül melyik az „övék” és melyik a mantrájuk. Mellesleg ez a mostani Csavan Adzsmírből származik, noha nem ott született, és a 96 klán részben marátha, részben rádzsput, de van dél-indiai, kannada ág is. A Csavanok tehát mindig a hatalom birtokosai voltak, magas társadalmi presztízsű csoport, felső rétegeik bizonyosan gazdaságilag is jelentős pozíciókat foglaltak el. A most leköszönt főminiszter Indórbán született, és India egyik legelittebb műszaki egyetemén, a Pilániban található Birla Institute of Technology-n tanult, majd Berkeleyben folytatta tanulmányait gépészmérnökként. Sokáig az USA-ban dolgozott, repülőgép-műszerezéssel foglalkozott, valamint tengeralattjárók elleni hadászati eszközök automatikus rögzítő berendezéseit fejlesztette. 1974-ben tért haza, vállalkozó lett, majd államminiszter. Az INC össz-indiai bizottságának titkára, Radzsív Gándhí barátja, 1991-től parlamenti képviselő volt. *Ő képviseli a magasan és korszerűen képzett, Amerikában (vagy másutt külföldön) specializálódott technokrata értelmiséget, amelynek származása és családja egyúttal kielégíti minden konzervatív gondolkodású indiai igényeit is.* Mahárástrában pedig elég fontos az is, hogy Csavan nem bráhmána; a lakosság 3,5%-át kitevő magas kaszt iránti ellenszenv még a történelmi időkre megy vissza, amikor a Marátha Konföderácóként ismert államot hosszú időn át a bráhmána pésvák kormányozták. Csavan hatalmas tekintélye azonban nem volt elég ahhoz, hogy szövetséges nélkül a 2014. októberi választásokat is megnyerje. Az Indiai Választási Bizottság 2014. október 20-án nyilvánosságra hozta a mahárástrai tagállami választások

eredményét. A megszerzett mandátumok száma mellett az is érdekes, hogy a szavazatok hány százalékával lehetett a jelzett számú mandátumhoz jutni.

Párt	Megszerzett mandátumok száma	Szavazatok %-a
BJP	122	27,8
Siv Széna	73	19,3
INC	42	18,0
NCP	41	17,2
Független	7	4,7

A maradék mandátumokon további 6 kis párt osztozott.

Maharástrában az egyszerű többséget 144 mandátum jelentené, de ennyit senkinek sem sikerült szereznie. A tagállamban korábban meghatározó szerepet játszott és máig erőszakos cselekedeteiről ismert Siv Széna felajánlotta együttműködését a BJP-nek, de az inkább látszatnak tekinthető tárgyalások nem vezettek eredményre, mert a Siv Széna vezetője túlságosan sok és magas szintű kormányzati pozíciót követelt. A hatalomban más is részesedni kívánt: nagy meglepetésre a Nacionalista Kongresszus Párt is felajánlotta együttműködését vagy legalábbis külső támogatását. A külső támogatás pedig Indiában azt jelenti, hogy az egyszerű többséget egyedül el nem ért párt, amely azonban egyedül mégiscsak a legtöbb mandátumot szerezte meg, kormányt alakíthat. A BJP tehát a *szavazatok 27,8%-a alapján* kormányt alakíthatott India legfejlettebb és leggazdagabb tagállamában. A kérdés csak az volt, hogy Modi kit javasol a maharástrai főminiszteri tisztségre. Az esélylatolgatások és a háttértárgyalások után végül a kézenfekvő személy kapta a megbízást. Ő a 44 esztendőes Dévendra Fadnavisz, a BJP maharástrai elnöke, Nagpur legfiatalabb polgármestere, a jogot végzett és Németországban is tanult bráhmána, az RSS neveltje, igazi pártkader. Fadnavisz nagyon óvatosan nyilatkozott a sajtónak, egészen addig, amíg Modi nyilvánosságra nem hozta a döntést. Ezt követően október 31-én fejedelmi pompával került sor a beiktatási ünnepségre a híres Wankhede Stadionban¹⁴.

Maharástrát tehát megszerezte a BJP, ha nem is megnyugtató győzelemmel. Az esemény *mintázata* azonban figyelemre méltó: ismét az RSS egyik neveltje került

¹⁴ „Devendra Fadnavis to be sworn in...”

kormányzati pozícióba, és ismét egy magas kasztbeli, ún. kétszer született politikus vezeti a tagállamot. Mivel Fadnavisz bráhmána, az indiai sajtó hangoztatta, miként egy ideje sok esetben ezt tematizálja, hogy íme, véget ér a kasztok szerepe a politikában és a közéletben. A valóság azonban az, hogy a magas kasztok, s velük a magas iskolázottság megléte továbbra is fontos tényezők az indiai politikai élet felső régióiban. Ez önmagában is elég lehet, de ha még gazdasági erő is párosul e két tényezőhöz, akkor az adott személy/csoport domináns szerepéhez aligha férhet kétség¹⁵. A kasztrendszer rendkívül rugalmas, kiválóan alkalmazkodik a változó gazdasági és erőviszonyokhoz, és most Mahárástrában egy ksatrija mérnököt vált fel egy bráhmána jogász.

Harijána

A 44 ezer négyzetkilométer területű és több mint 25 milliós lakosú Harijána államot 1966-ban hozták létre Pandzsáb keleti részéből. A székváros, Csandigarh azonban máig közös Pandzsábbal. Harijána lakosságának 88%-a hindú, és közel 20%-a a volt érinthetetlen kasztokhoz tartozik¹⁶. A főként mezőgazdaságból élő államban a gazdasági növekedés hosszabb ideje évente 8% fölötti. Itt a domináns politikai osztályt a dzsátok alkotják. Indiában mintegy 85 millióan vallják magukat dzsátnak, és vannak szikh és muszlim dzsátok, továbbá ksatrija és súdra varnához tartozók is. A dzsátok jelentős szerepet játszanak Pandzsábban is, de a két tagállam között feszültségek vannak. A dzsátok Észak-India történetében sokszor fontos tényezőnek bizonyultak, különösen abban az időben, amikor a mogul birodalom felbomlott, és az egyes régiók önállósodtak, majd a területek feletti uralomért különböző csoportok küzdöttek. Abban az időben a dzsátok is komoly katonai erővé váltak, a rádzsputokhoz hasonló erődítményeket építettek és fegyveresen harcoltak. Mára mindez már csak a „dicső múlt”, de a csoport büszkeségének fontos eleme. Ha a közösséget helytelenül, de a könnyebbség kedvéért „etnikainak” tekintjük, akkor ennek a tagállamnak a népessége meglehetősen egységes. Az állam megalakulása óta többnyire dzsátok kormányozták. Az 1935-ben született Om Prakas Csauthálá négy alkalommal volt Harijána főminisztere. Ez a család is gazdag földbirtokos-agrárvállalkozó. A 2014-es választások előtt a család 1961-ben született tagja, Adzsaj Szingh Cauthálá volt a főminiszter, aki volt már a Lók Szabhá és a Rádzsja

¹⁵ Másik alternatívát jelent a nagy gazdasági erő, illetve egy-egy tartós és erőteljes politikai mozgalom, mint amilyen a dalitoké, és amely átformálta Uttar Pradés politikai-hatalmi struktúráját.

¹⁶ Ún. Scheduled Castes. Ma dalitoknak nevezik magukat.

Szabhá tagja is az Indian National Lok Dal nevezetű párt színeiben. Csak éppen a család soha egyetlen választási ígéretet se tartott be, brutális eszközökkel kényszerítette a szegényebb sorsú parasztokat, hogy kiszolgálják az érdekeit, és hatalmas korrupciós ügyekbe keveredett. Nem véletlen, hogy a választások előtt, már a kampány alatt mind Om Prakast, mind Adzsaj Szinghet letartóztatták és tíz év börtönre ítélték. A látványos letartóztatási jeleneteket az indiai média bemutatta. Az így keletkezett politikai vákuumban került sor a tagállami törvényhatósági választásokra. A 90 tagú helyi törvényhozásban a BJP könnyen megszerzett 46 mandátumot, mégpedig a dzsát politikusoknak legjobban kiszolgáltató dalitok (volt érinthetetlenek) szavazatainak a segítségével. A BJP vezetése pedig merésznek is nevezhető lépésre szánta el magát: a kormány alakításával Manohar Lal Khattart bízta meg, aki pandzsábi, bár Harijána területén született. A pandzsábiakat pedig Harijánában nem szeretik. A hivatali esküt a 60 esztendőes politikus október 26-án tette le.¹⁷ Khattar 20 esztendeje a BJP tagja és – mint várható volt – az RSS neveltje, nőtlen, és évek óta szorosán együttműködik Narendra Modival. Khattar kasztjáról sokat nem lehet tudni. Családja India felosztásakor Pakisztánból települt át, apja boltot nyitott. Vélhetően a Khattar dzsáti viszonylag magas varnához tartozik, esetleg vaisja. Az első hírek szerint kiváló szervező, fegyelmezett és céltudatos. A Delhi Egyetemen szerzett valamilyen területen BA diplomát. Konzervatív nézeteire utal hangoztatott véleménye, hogy a lányok nem öltöznek megfelelően, azért érik őket támadások.

Harijána a BJP könnyű szerzeménye, a hatalomátvételt a tagállamban elharapózott és jól ismert korrupció megkönnyítette. Az új főminiszter pedig kipróbált pártkatona, az RSS neveltje, a hindú életmód követője és példaképe. A mintázat már ismert.

TANULSÁGOK?

A BJP 2014 végére 12 indiai tagállamot szerzett meg a 29-ből, és élvezi további kettő támogatását. Gudzsarát és Mahárástra az ország két leggazdagabb és legfejlettebb tagállama, így fontos, hogy ott BJP-kormányok legyenek. A BJP vagy szövetségese kormányoz India hatalmas és legelmaradottabb tagállamaiban, amilyen Madhja Pradés, Bihár, Odisa, Cshattiszgarh, valamint a valamivel jobb helyzetben lévő Rádzsaszhánban

¹⁷ BHATIA 2014.

és Pandzsábbb. Uttar Pradés ugyan 71 BJP-képviselőt küldött a központi törvényhozásba, de a helyi kormány 2012 óta van hivatalban, és a BJP nem vesz részt a kormányzásban. Az északkeleti kis államok zöme, Nyugat-Bengál, Uttar Pradés, Tamil Nádu, Karnátaka, Kerala, Himácsal Pradés, Dzsammu és Kasmír, Dzsárkhand, Uttarakhand, Puducserri olyan tagállamok, ahol egy-két éve volt tagállami választás, így újabb fordulóra – hacsak valamilyen okból a köztársasági elnök fel nem oszlatja a törvényhozásokat – évekig kell várni. Addig a BJP-nek a központi kormányban úgy kell politizálnia, hogy vonzó legyen és megerősödjön. Ez számos nehézségbe ütközhet, ha Modi nem tudja viszonylag rövid idő alatt beváltani választási ígéreteit és látványos eredményeket elérni a gazdaság fellendítésében, a korrupció felszámolásában. Nehéznek és bizonytalan kimenetelűnek látszik a központi parlament felsőházának megnyerése, ami az adott alkotmányos keretek között hosszú időt vesz igénybe, addig pedig küzdelmes lesz sarkalatos változtatásokat törvényi eszközökkel megvalósítani, olyanokat, amelyek az állam szerkezetét alakítanák át.

Narendra Modi és a BJP választási győzelmét a sajtó cunamihoz hasonlította. Ezt ma még nehéz megítélni. Ha valóban mindent el fog sodorni, az inkább lesz hasonlítható a klímaváltozás okozta lassú tengerszint-emelkedéshez. Ha azonban veszít az erejéből és a lendületéből, lehetséges, hogy csupán a politikai „váltógazdaság” szemtanúi vagyunk, noha ez alkalommal a BJP ellenfele, a Nemzeti Kongresszus megsemmisítő vereséget szenvedett és egyelőre nem észlelhető a talpra állása, vagy valamilyen alternatív, új erő fellépése, amely majd a BJP kihívója lehet a központban. A tagállamok politikai állapota egyelőre nem látszik alátámasztani a cunami-hatást. Figyelemre méltó és viszonylag új elem az indiai politikai életben az egységesen nevelt és képzett pártkáderek „felnövekedése”. Az RSS és szervezetei kiváló és fegyelmezett pártkádereket bocsátanak a BJP rendelkezésére, fantasztikus választási kampányt szerveztek, és ez új az indiai politikai gyakorlatban. A domináns csoportok, amelyek mind a hagyományos kaszthovatartozás, mind vagyoni helyzet és napjainkban már iskolázottság tekintetében is megfelelnek bármilyen igénynek, továbbra is uralják a pártpolitikát, ami látványosabb a tagállamok szintjén. A BJP és az RSS erőteljesen hindú arculatú, és népszerűségének növelése érdekében sok helyen sikerrel nyerte meg a dalitokat, akik szavazataikkal támogatták a pártot. Azt egyelőre nem lehet pontosan megítélni, hogy egyes régiókban mivel sikerült a BJP-nek muszlim szavazatokat nyernie, de ha képes szavatolni a muszlimok biztonságát és valamelyest javít a gazdasági helyzetükön, akkor

semlegesítheti a muszlimok félelmeit attól, hogy egy hindú elkötelezettségű párt uralma alatt éljenek. A jelen írás értelemszerűen, témaválasztása okán nem foglalkozott külpolitikai kérdésekkel, de a BJP sikeres kormányzásának kérdései között ott vannak olyan tényezők, hogy Pakisztánnal máris hűvössé változott a viszony, és miközben Kínával nagy gazdasági együttműködésekről, hatalmas kínai befektetésekről folytak a látványosan sikeres tárgyalások, a határviták ismét fellángoltak. Az is kérdéses, hogy hoz-e befektetőket Indiába Modi amerikai látogatása, mert lényegében üres kézzel tért onnan haza. Végző soron tehát a BJP különféle választási győzelmei ellenére nincs könnyű helyzetben, és rengeteg kérdés terheli kormányzását, amelyekre csak az ötéves ciklus későbbi szakaszaiban kaphatunk választ.

Budapest, 2014. november.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- BAKSHI, P. M. (ed.) 2009. *The Constitution of India*. Delhi, Universal Law Publishing Co. Pvt. Limited.
- BHATIA, VARINDER. 2014. „Former RSS veteran Manohar Lal Khattar to be next Haryana Chief Minister, swearing-in on Oct 26.” *The Indian Express*, 2014. október 22. URL: <http://indianexpress.com/article/india/punjab-and-haryana/rss-pracharak-manohar-lal-khattar-to-be-next-haryana-chief-minister/> (utolsó letöltés: 2014. november 20.)
- „BJP indicates party not averse to NCP, Amit Shah takes a dig at former ally Shiv Sena.” 2014. *The Indian Express*, 2014. október 19. URL: <http://indianexpress.com/article/india/politics/bjp-to-form-government-in-maharashtra-amit-shah/> (utolsó letöltés: 2014. november 3.)
- „Devendra Fadnavis to be sworn in as Maharashtra CM today, Sena to boycott ceremony.” *IBN Live*, 2014. október 31. URL: <http://ibnlive.in.com/news/devendra-fadnavis-to-be-sworn-in-as-maharashtra-cm-today-sena-to-boycott-ceremony/509657-37-64.html> (utolsó letöltés: 2014. november 10.)
- „Disproportionate Asset case against Jayalithaa.” *Wikipedia*. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Disproportionate_Asset_case_against_Jayalithaa (utolsó letöltés: 2014. október 20.)
- „Election Manifesto 2014.” 2014. A Bharatiya Janata Party honlapja. URL: http://www.bjp.org/images/pdf_2014/full_manifesto_english_07.04.2014.pdf (utolsó letöltés: 2014. november 20.)
- GÁTHY VERA. 2014: „India választott.” *Társadalomkutatás* 32.3, 235–246.
- „Gujarat riots.” *Wikipedia*. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/2002_Gujarat_riots. (utolsó letöltés: 2014. november 1.)
- „India holds crucial elections in Maharashtra and Haryana.” *BBC News India*, 2014. október 15. URL: <http://www.bbc.com/news/world-asia-india-29625077>. (utolsó letöltés: 2014. november 20.)
- „Lok Sabha polls 2014: Congress questions authenticity of Narendra Modi's OBC claim.” 2014. *The Economic Times*, 2014. május 9. URL: http://articles.economictimes.indiatimes.com/2014-05-09/news/49742929_1_shaktisinh-gohil-narendra-modi-upper-caste (utolsó letöltés: 2014. november 5.)
- RAJAGOPAL, KRISHNADAS. 2014. „Jayalithaa gets bail with caveats.” *The Hindu*, 2014. október 18. URL: <http://www.thehindu.com/news/national/jayalithaas-bail-plea-hearing-in-supreme-court/article6509769.ece> (utolsó letöltés: 2014. október 20.)
- „Rajya Sabha.” *Wikipedia*. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Rajya_Sabha (utolsó letöltés: 2014. november 20.)
- RICHARD, THANE. 2014. „Congress has more seats than BJP in Rajya Sabha but only limited room to manoeuvre.” *Scroll.in*, 2014. május 26. URL: <http://scroll.in/article/664933/Congress-has-more-seats-than-BJP-in-Rajya-Sabha-but-only-limited-room-to-maneuvre/> (utolsó letöltés: 2014. november 20.)
- SREEKUMAR, R. B. 2012. „Gujarat genocide: The State, law and subversion.” *Rediff.com*, 2012. február 27. URL: <http://www.rediff.com/news/column/column-gujarat-genocide-the-state-law-and-subversion/20120227.htm>. (utolsó letöltés: 2014. november 19.)

VERMA, PRIYARAG. 2014. „BJP-led NDA's minority status in Rajya Sabha may trouble Narendra Modi.” *IBN Live*, 2014. május 19. URL: <http://ibnlive.in.com/news/bjpled-ndas-minority-status-in-rajya-sabha-may-trouble-narendra-modi/472797-81.html> (utolsó letöltés: 2014. november 20.)

Kiadja:

Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Nemzetközi és Politikatudományi Intézet

Modern Kelet-Ázsia Kutatócsoport

1088 Budapest, Mikszáth Kálmán tér 1.

E-mail: salat.gergely@btk.ppke.hu

Tel.: 06-1-235-3030/1010

Honlap: <https://btk.ppke.hu/karunkrol/intezetek-tanszekek/nemzetkozi-es-politikatudomanyi-intezet>

Felelős kiadó: Dr. Salát Gergely szakmai igazgató

Minden jog fenntartva!

A MKKCS Műhelytanulmányokban megfogalmazott vélemények és következtetések a szerző sajátjai, melyek nem minden esetben tükrözik a Modern Kelet-Ázsia Kutatócsoport vagy a Pázmány Péter Katolikus Egyetem bármely más egységének álláspontját.